

Waterwijs in de supermarkt

Consumenten kunnen invloed uitoefenen op het waterverbruik in de productieketens door voedingsmiddelen te kiezen die zo min mogelijk beslag leggen op de schaarse zoetwatervoorraden. Effectief water besparen doe je in de supermarkt.

“Water besparen doe je nauwelijks met een waterbesparende douchekop of met een zuinig toilet. Effectief water besparen doe je in de supermarkt. Bij elk volle kar boodschappen leggen we indirect beslag op een paar honderdduizend liter water. Dat is het water dat wordt geconsumeerd in de productieketens van onze alledaagse voedselproducten.

Juiste keuzes in supermarkt

Onbewust maakt de consument op deze manier keuzes die grote gevolgen hebben op de zoetwatervoorraden in de wereld. Besluit de consument aardbeien uit Spanje in het winkelwagentje te leg-

‘Bij elk volle boodschappenkar leggen we beslag op een paar honderdduizend liter water’

gen, dan legt hij daarmee beslag op de schaarse zoetwatervoorraden in Zuid-Spanje. Overmatig gebruik van water in de aardbeienteelt gaat ten koste van de wetlands van de Coto Doñana, die tot het werelderfgoed van de Unesco behoren.

Eisen duurzaam watergebruik

Een kilo rundvlees legt beslag op 16.000 liter water; niet dat de koe zoveel drinkt, maar er is vooral veel water nodig in de productie van het veevoer, waarvan een deel wordt geïmporteerd vanuit bijvoorbeeld Brazilië. Veel van het voedsel dat in de schappen ligt, had ook met veel minder water gemaakt kunnen worden door eisen te stellen ten aanzien van duurzaam watergebruik in de productieketen.

Met mijn onderzoeksgroep aan de Universiteit Twente hebben we laten zien dat

slechts één procent van de totale ‘water footprint’ van de gemiddelde Nederlander betrekking heeft op huishoudelijk watergebruik. Ongeveer 13% van de watervoetafdruk verwijst naar het gebruik van water in de productieketens van industriële goederen. Maar het grootste deel van de watervoetafdruk van een Nederlander, 86%, heeft betrekking op de consumptie van water in de productie van landbouwproducten, vooral voedsel dus. Er blijkt ook uit het onderzoek dat de verschillen bij een bepaald product enorm groot zijn, afhankelijk van waar en hoe dit tot stand komt.

Watervoetafdruk

Terwijl de consument in overvloedige mate wordt aangesproken op de voordelen van waterbesparende toiletten, douchekoppen, wasmachines en vaatwassers, wordt de consument in zijn geheel niet aangesproken op wat er mogelijk is bij de aankoop van voedsel. En dat komt omdat de voedselindustrie het thema water nog niet heeft ontdekt. Gelukkig is dat snel aan het veranderen. Bedrijven als Unilever, Coca-Cola en Heineken hebben een start gemaakt hun producten door te lichten op hun watervoetafdruk. Ze krijgen hierbij steun van het Water Footprint Network, waarin ook onderzoeksinstellingen, overheden en milieuorganisaties deelnemen. In februari dit jaar is de Global Water Footprint Standard beschikbaar gekomen, die ervoor zorgt dat iedereen op dezelfde manier meet en rekent.

Uitdaging voedingsindustrie

Bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen in het oplossen van de toenemende waterschaarste in de wereld door kritisch naar hun keten te kijken en afspraken te maken met toeleveranciers over duurzaam watergebruik. Een bedrijf als Coca-Cola is zich ervan bewust dat ze een

Arjen Hoekstra

van de grootste suikerafnemers in de wereld is. Ze weten inmiddels dat het watergebruik van suiker en de lokale impact daarvan flink kan verschillen, afhankelijk van de grondstof – suikerbieten of suikerriet – en waar en hoe het gewas wordt verbouwd. Zo bleek de cola uit de Nederlandse fabriek in Dongen – die suikerbieten uit Nederland gebruikt – een vele malen kleinere watervoetafdruk te hebben dan de cola in de meeste andere landen. Door per product benchmarks te ontwikkelen kan de industrie zichzelf effectieve doelen stellen om de watervoetafdruk per product naar beneden te brengen.”

Arjen Hoekstra

Arjen Y. Hoekstra, Hoogleraar Waterbeheer, Universiteit Twente, 053-4893880, a.y.hoekstra@utwente.nl | arjen.hoekstra@waterfootprint.org.